

Sygn. akt VII U 2108/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 czerwca 2016 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie: Przewodniczący Sędzia S.O. Danuta Dadej-Więsyk

Protokolant sekretarz sądowy Anna Łempicka

po rozpoznaniu w dniu 15 czerwca 2016 roku w Lublinie

sprawy J. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania J. D.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

z dnia 07 października 2015 roku numer: (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i ustala J. D. prawo do emerytury począwszy od dnia (...)roku.

Sygn. akt VII U 2108/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 7 października 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił J. D. prawa do emerytury na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 roku, poz. 1440 ze zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U z 1983 r., Nr 8, poz. 43 ze zm.), z uwagi na to, że na dzień 1 stycznia 1999 roku wnioskodawca nie udowodnił co najmniej 15 - letniego okresu pracy w warunkach szczególnych, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Organ rentowy nie uwzględnił jako pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia ubezpieczonego od dnia 1.09.1973 r. do dnia 31.12.1992r. oraz od 20.01.1997 r. do 30.09.1998 r. , od 9.11.1998 r. do 31.12.1998 r. ponieważ stanowiska pracy wymienione w świadectwie nie odpowiadają ściśle stanowiskom pracy wymienianym w resortowych aktach prawnych (a.e.).

W odwołaniu J. D. nie zgodził się ze wskazaną decyzją podnosząc, że w świadectwie pracy w szczególnych warunkach określono stanowisko pracy zgodnie z angażami i rzeczywistym zakresem obowiązków. Wskazał, że w spornym okresie wykonywał obróbkę wiórową żeliwa przez skrawanie na sucho jako operator – tokarki (odwołanie – k. 2-6 akt sądowych).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wnosił o jego oddalenie, podnosząc argumenty, które legły u podstaw zaskarżonej decyzji (odpowiedź na odwołanie – k. 7 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

J. D., urodzony (...), w dniu (...) roku złożył wniosek o emeryturę. Nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego. Na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach organ rentowy uznał za udowodniony na dzień 1 stycznia 1999 roku łączny okres podlegania ubezpieczeniom w wymiarze 28 lat, 2 miesiące i 28 dni, w tym 28 lat i 20 dni okresów składkowych oraz 2 miesiące i 8 dni okresów nieskładkowych. Do stażu pracy w szczególnych warunkach organ rentowy nie uwzględnił żadnego okresu zatrudnienia ubezpieczonego (okoliczności bezsporne).

Z dniem (...) roku ubezpieczony został zatrudniony w Zakładach (...) w P. (następnie Zakłady (...) – E., Zakłady (...), Zakłady (...), (...) Spółka Akcyjna w upadłości), na podstawie umowy o pracę na naukę zawodu, którą ukończył z dniem (...) roku. Przedmiotem działalności zakładu pracy była produkcja agregatów do chłodziarek, silników do sprzętu gospodarstwa domowego. Od dnia (...) roku zatrudniony był na stanowisku tokarza na wydziale(...), a następnie na Wydziale (...) – wydziale produkcji silników elektrycznych.

Na tym stanowisku wnioskodawca pracował do dnia 1 listopada 1993 r., a z dniem 2 listopada 1993 r. powierzono mu obowiązki wydawcy magazynu budowlanego i gazów, które wykonywał do 19.01.1997 r. (a.o. – k. 15).

Na Wydziale (...) zostało wyodrębnione pomieszczenie, wydzielone ścianą, w którym pracował wnioskodawca. Znajdowały się tam dwa stanowiska pracy. Skarżący pracował jako operator tokarki przy pomocy której obrabiał zgrubne odlewy żeliwne. Odlewy żeliwne otrzymywano z odlewni zakładu pracy w formie walca lub krążków. Nie były one wykończone i należało to wykonać, co polegało na ostukaniu, odzuzłaniu, obstukaniu nierówności. Po zakończeniu tych czynności ubezpieczony przystępował do obróbki przy wykorzystaniu tokarki. Opisane prace stanowiły jedynie przez niego wykonywane. Wnioskodawca wytaczał tłoki i bezpieczniki do pras mimośrodowych. Odlewy były różnej wielkości. Po pracowaniu przez skarżącego odlewów tokarz J. Ż. (1) tłoczył na tokarce detale do odpowiednich wymiarów.

Warunki pracy na wydziale były trudne z uwagi na brak wentylacji, ogromne zapylenie, hałas. Pracę wnioskodawca świadczył w pełnym wymiarze czasu pracy na jedną zmianę (umowa o naukę zawodu, pismo ws. powierzenia obowiązków tokarza, świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach – a.o. k. 15; zeznania J. D. – k. 29v., 23v – 24; zeznania świadka S. K. – k. 28v- 29, zeznania świadka J. Ż. (2) – k. 29).

Przystępując do oceny dowodów osobowych należy stwierdzić, że przesłuchani w sprawie świadkowie to osoby obce dla ubezpieczonego. Świadek S. K. pracował w zakładzie zatrudniającym ubezpieczonego od 1958 roku jako jako mistrz na wydziale remontowym do 1991 roku. Był przełożonym skarżącego. Świadek J. Ż. (1) pozostawał w zatrudnieniu w wyżej wskazanym podmiocie w okresie od 1966 roku do 1997 roku, jako tokarz razem ze skarżącym. Okoliczności te w ocenie Sądu pozwalają na przyjęcie wniosku, że wskazani świadkowie posiadają niezbędne wiadomości dotyczące okoliczności zatrudnienia ubezpieczonego w okresie objętym sporem pokrywającym się z okresami bezpośredniego kontaktu świadków ze skarżącym. Świadczenie szczegółowo opisali zakres obowiązków skarżącego oraz warunki w jakich były one wykonywane, zgodnie stwierdzając, że ubezpieczony pracował na wydziale remontowym w wydzielonym pomieszczeniu, jako tokarz przy wykańczaniu odlewów z żeliwa. Zeznania świadków są logiczne, wzajemnie się uzupełniają oraz korelują z zeznaniami ubezpieczonego, wobec czego Sąd uznał je za wiarygodne. Również organ rentowy nie podniósł okoliczności które mogłyby godzić w wiarygodność ich zeznań.

Powyższa ocena dotyczy również zeznań ubezpieczonego, skoro były one zgodne z wiarygodnymi zeznaniami świadków. Skarżący szczegółowo opisał wykonywane przez siebie czynności. Zdaniem Sądu brak jest jakichkolwiek podstaw do kwestionowania jego zeznań, wobec czego Sąd uznał je za wiarygodne.

Stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił również w oparciu o powołane dowody z dokumentów. Ich autentyczność w toku procesu nie była kwestionowana przez strony. Ich forma oraz treść nie wzbudziła ponadto wątpliwości co do ich autentyczności z urzędu, wobec czego zostały one uznane za wiarygodne w całości i jako takie stanowiły pełnowartościowe źródło informacji o okolicznościach faktycznych w sprawie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie J. D. jest zasadne i jako takie zasługuje na uwzględnienie.

Do okoliczności spornej w rozpoznawanej sprawie, biorąc pod uwagę treść zaskarżonej decyzji oraz treść odwołania należy możliwość zakwalifikowania okresu zatrudnienia ubezpieczonego w Zakładach (...) w P.

od dnia(...)roku do dnia 31.12. 1992 roku w wymiarze 19 lat, 4 miesięcy, jako pracy w szczególnych warunkach, celem ustalenia, w związku z nieuznaniem przez organ rentowy żadnego okresu zatrudnienia ubezpieczonego jako pracy wykonywanej w szczególnych warunkach, czy legitymuje się on 15 – letnim okresem tak kwalifikowanej pracy.

Zgodnie z art. 24 ust. 1 b pkt 20 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 roku, poz. 748) – zwaną dalej ustawą emerytalną, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego, wynoszącego dla mężczyzn urodzonych po dniu 30 września 1953 roku co najmniej 67 lat. Ubezpieczony nie ukończył wyżej wymienionego wieku, zatem nie spełnia warunków niezbędnych do ustalenia mu prawa do emerytury w oparciu o powołany przepis.

Natomiast w myśl art. 46 w związku z art. 32 ustawy emerytalnej ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku, a przed dniem 1 stycznia 1969 roku będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przysługuje emerytura w wieku niższym niż wskazany, jeżeli nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego i warunki do uzyskania emerytury określone w tych przepisach spełnią do dnia 31 grudnia 2008 roku. Przy czym wiek emerytalny, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie, których wymienionym osobom przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych. Według § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) – zwanego dalej rozporządzeniem Rady Ministrów, pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn oraz ma wymagany okres zatrudnienia, w tym, co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. D. K. do dnia 31 grudnia 2008 roku nie osiągnął wymaganego przez cytowany przepis wieku emerytalnego (...) lat.

Jednakże zgodnie z przepisem art. 184 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej, mężczyznom urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat oraz okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat. Emerytura przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Przepis art. 32 ust. 2 ustawy emerytalnej stanowi, że za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie, których osobom wymienionym w ust. 2 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych (art. 32 ust. 4 ustawy).

Zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Według przepisu § 3 rozporządzenia Rady Ministrów okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudnienia”, uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia.

Natomiast przepis § 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów stanowi, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym, co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Jednocześnie przepis § 1 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów stanowi, że właściwi ministrowie, kierownicy urzędów centralnych oraz centralne związki spółdzielcze w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych ustalają w podległych i nadzorowanych zakładach pracy stanowiska pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazach A i B.

Sumując powyższe, aby nabyć prawo do emerytury J. D. musiał spełnić łącznie następujące przesłanki:

- 1) osiągnąć obniżony do 60 lat wiek emerytalny;
- 2) nie przystąpić do otwartego funduszu emerytalnego;
- 3) na dzień 1 stycznia 1999 roku udowodnić:
 - a) co najmniej 15 - letni okres wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz
 - b) staż pracy w wymiarze co najmniej 25 lat.

Bezspornym jest, że ubezpieczony w dniu wydania zaskarżonej decyzji ukończył wymagane(...) lat, ostatecznie na dzień 1 stycznia 1999 roku legitymuje się 25 - letnim stażem pracy oraz że nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

Przechodząc do oceny, czy ubezpieczony spełnia również warunek legitymowania się co najmniej 15 – letnim stażem pracy w warunkach szczególnych należy podkreślić, że skarżący występując do organu rentowego o przyznanie świadczenia emerytalnego przedłożył na okoliczność wykonywania prac w szczególnych warunkach w okresach objętych sporem dokument wymagany przez prawo, tj. świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach, które zostało przez organ rentowy zakwestionowane z przyczyn formalnych, wskazanych we wcześniejszej części uzasadnienia. W ocenie Sądu przedłożone świadectwo istotnie nie odpowiada wymogom formalnym stawianym przez przepisy prawa. Jednakże wskazana okoliczność nie dyskwalifikuje możliwości ubezpieczonego ubiegania się o świadczenie emerytalne. Należy mieć bowiem na uwadze, że wadliwe wystawienie świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych nie jest wystarczającą podstawą do przyjęcia, że pracownik nie wykonywał pracy w takich warunkach. Obowiązek sporządzenia dokumentacji w tym zakresie obciąża pracodawcę, w związku z czym wyciąganie wobec pracownika jakichkolwiek negatywnych konsekwencji w sytuacji jej wadliwości, byłoby dla niego nazbyt krzywdzące. Należy mieć na uwadze fakt, że w postępowaniu sądowym nie znajdują zastosowania ograniczenia w zakresie dopuszczalnych źródeł dowodowych, ustanowione na potrzeby postępowania przed ZUS, a wynikających z rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno – rentowe (Dz. U. z 2011 roku, Nr 237, poz. 1412). Zasadniczym bowiem celem postępowania sądowego jest rozstrzygnięcie sprawy po dostatecznym, wszechstronnym wyjaśnieniu jej okoliczności spornych. Ułatwia to art. 473 k.p.c., który wprost stanowi, iż w postępowaniu przed sądem w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych nie stosuje się przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu ze świadków i przesłuchania stron.

Powyższe oznacza, że każdy fakt może być dowodzony wszelkimi środkami, które Sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 r., sygn. III UZP 6/84; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984 r., sygn. III UZP 48/84; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 1997 r., sygn.

II UKN 186/97; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 29 stycznia 2013 r., sygn. III AUa 808/12). Z przedstawionym poglądem i wynikającymi z niego wnioskami Sąd Okręgowy w pełni się zgadza.

Przeprowadzone postępowanie dowodowe, w którym Sąd oparł się na dokumentach znajdujących się w aktach Zakładu i osobowych ubezpieczonego, jego zeznaniach złożonych w trybie art. 299 k.p.c. oraz zeznaniach świadków, pozwoliło ustalić w sposób pewny, że ubezpieczony wykonywała stale i w pełnym wymiarze czasu pracę w warunkach szczególnych w okresie zatrudnienia w Zakładach (...) w P. (następnie (...) SA w upadłości w P.), od dnia (...) do dnia 31 grudnia 1992 roku w wymiarze 19 lat, 4 miesięcy.

Jak bowiem wynika z poczynionych ustaleń, we wskazanym okresie skarżący wykonywał prace związane z obróbką surowych, niewykończonych żeliwnych odlewów na sucho przy użyciu tokarki, które obtaczał „zgrubna”. Wskazane czynności sprowadzały się do zbierania naddatków z odlewów przy użyciu noża tokarskiego i odpowiadają rodzajowi pracy opisanemu w wykazie A, Dział III „W hutnictwie i przemyśle metalowym”, poz. 23 „Wybijanie, oczyszczanie i wykańczanie odlewów”, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów oraz stanowisku operatora maszyn do obróbki wiórowej odlewów żeliwnych, wymienionemu w Wykazie A, Dziale III „W hutnictwie i przemyśle metalowym”, poz. 23 „Wybijanie, oczyszczanie i wykańczanie odlewów”, pkt 3, stanowiącym załącznik nr 1 do Zarządzenia Nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 roku w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu hutnictwa i przemysłu maszynowego (Dz. Urz. MG. Z 1985 roku, Nr 1, poz. 1) (wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 26 lutego 2015 roku, sygn. III AUa 1070/14).

Jak wynika z poczynionych ustaleń J. D. legitymuje się ogólnym stażem pracy wynoszącym ponad 25 lat, ukończył(...) lat życia, nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego oraz pracował w warunkach szczególnych ponad wymagany co najmniej 15 – letni okres, tj. przez 19 lat, 4 miesiące. Tym samym ubezpieczony spełnia wszystkie warunki do ustalenia mu prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych od dnia (...) roku, tj. od dnia osiągnięcia wieku emerytalnego w związku z ukończeniem 60 lat życia, stosownie do art. 100 ust. 1 ustawy emerytalnej. W tym bowiem dniu ubezpieczony spełnił ostatni warunek do ustalenia prawa do emerytury.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję i na mocy wyżej wskazanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.